

Stortingets energi- og miljøkomitè

15. november 2018

Notat til høring i Stortingets energi- og miljøkomitè torsdag 15. oktober 2018 angående "Dokument 8:239 S (2017-2018)", "Dokument 8:1 S (2018-2019)" og "Dokument 8:2 S (2018-2019)".

Norsk Sau og Geit (NSG) vil i dette notatet ta opp Dokument 8:1 S (2018-2019). Norsk Sau og Geit stiller seg forøvrig bak og støtter innspillene som Norges Bondelag har kommet med vedrørende Dokument 8:239 S (2017-2018) og det Norges Bonde- og Småbrukarlag har kommet med vedrørende Dokument 8:2 S (2018-2019).

Dokument 8 1 S (2018-2019) handler om forvaltningen av dagens bestandsmål av bjørn vedrørende soneringen/yngeområde, om ulike verktøy for å kunne ta ut bjørner det er gitt skadefellingstillatelse på, og måten bestandsregistreringen av bjørn gjøres på. NSG har alltid vært og er i utgangspunktet svært kritisk til dagens bestandsmål av bjørn, og mener det er satt altfor høyt til å ivareta det tosidige målet som er et grunnleggende element i alle stortingsmeldinger om forvaltning av freda rovvilt og dagens gjeldende rovviltforlik. At vi skal ha mellom 182 og 260 bjørner i landet vitner om at styresmaktene ikke akkurat har tenkt mest på beitenæringa da de godtok bestandsmålet for bjørn. Men i denne høringen er dette uvesentlig, da høringen handler om 3 punkt med ulike praktiske virkemidler for å følge opp dagens rovviltforlik.

1. Dagens yngleområde for bjørn utvides ikke.

Kommentar: Norsk Sau og Geit er her prinsipielt enig med forslaget, da bakgrunnen er slik at bestandsmålet er satt og størrelsen på sonene er satt i forhold til dette. Det nye er at bjørnesonen i Trøndelag nå er nesten tømt for beitedyr, og at skadene dermed "naturlig" går over til beiteprioriterte områder. Dette er selvsagt mest dramatisk for beitenæringa i sonen, som utslettes, noe som viser at rovviltpolitikken/forvaltningen er i strid med den tosidige målsetningen. På den andre siden er det en helt uholdbar, uforutsigbar og lovstridig handling i mot beitebrukere i beiteprioritert sone. Ingen sonering, og bruk av det såkalte byrdefordelingsprinsippet burde antagelig ha vært innført, men så lenge det er bestemt at rovviltforvaltning skal skje med bruk av sonering, må det forlanges at beiteprioritert sone også har en stor nok utstrekning og god nok fredning i forhold til beitedyra. Vi nevner i samme slengen at et av ankepunktene myndighetene har i den nye forvaltningsplanen i Nordland, er at bjørnesonen er for liten i utstrekning og må økes.

2. I beiteprioriterte områder må alle tilgjengelige virkemidler tas i bruk for å ta ut skadedyr. Dette inkluderer utvidelse av fellingstillatelse, bruk av løs på drevet halsende hund, bruk av helikopter og andre nødvendige tiltak for et effektivt uttak.

Kommentar: Det er soleklart at NSG er enig i dette, og det er spesielt at slike forslag i det hele tatt må skrives for at praktiske forvaltningstiltak kan gjøres. Når det er gitt skadefellingstillatelse på en bjørn er det ganske naturlig at bjørnen skal felles, og at det da ikke settes unødvendige hindrer i veien for å få den felt. Eksemplet på at det ble sett en stor og en liten bjørn langt inn i beiteprioritert område i Trøndelag i sommer, at dette ble tolket som en yngling, og at all skadefellingsjakt ble stoppet i dette området er et skoleeksempel på at bjørn prioriteres høyere enn beitedyr i beiteprioritert sone. Vi hører også om at helikopter ikke kan brukes pga. tett skog, og glemmer at vi i dag har varmesøkende kamera og at helikopteret i alle fall kan brukes til å lokalisere skadevolder.

NSG mener i midlertid at det beste virkemiddelet man har for å ta ut bjørn inne i beiteprioritert område, er å ta den ut på vårsnø. Dette virkemiddelet har blitt vanskeligere å få til de siste 2 åra, da man i langt mindre grad har fått slike fellingstillatelser.

3. Det etableres et nytt system for bestandsregistrering av bjørn, som er mer dekkende og effektiv enn dagens system.

Kommentar: Man hører fra flere steder at dagens bestandsregistrering er mangelfull. Den er basert på DNA-funn og en vedtatt utregningsformel for antall ynglinger. Man kan selvsagt diskutere frem og tilbake ulike formler for å regne ut antall ynglekull basert på DNA-funn. Sett fra beitenæringas ståsted så er det svært viktig at yngletallet er så nær sannheten som råd er. Det første som slår en er at metoden er basert på innsamlet DNA, og dette krever dermed at man faktisk finner møkk fra alle individer, og at denne møkka har innhold som kan DNA-testes.

I et foredrag på beite- og rovviltseminar i Oslo stilte Leif Hjulstad, rådgiver i Nord-Trøndelag Bondelag, og flere innledere spørsmål rundt bestandsregistreringa av bjørn med disse kommentarene:

- Tilbakemeldinger fra beitebrukerne om at det er mer bjørn enn hva tellingene sier
- DNA funn fra bjørn er bare plukket i nærheten av veier i Finnmark, Finnmark er stort og flere individer kan ha gått under radaren
- I enkelte områder er bare 1 av 3 biologiske prøver fungerende
- Stor andel av artsbestemmende prøver er ikke individbestemmende, altså er ikke bjørner uten kjent identitet regnet med
- Det er ikke samsvar mellom matematiske beregninger av ynglinger og reelle observasjoner
- Mange samler ikke lenger inn møkkprøver av bjørn pga. mangel på tiltro til forvaltningen

Leif Hjulstad stilte til slutt spørsmål om vi allerede har oppnådd bestandsmålet av bjørn i Norge, og nevnte i denne sammenhengen noen gode tall-eksempler til ettertanke. Summen av dette er ikke bra, og Norsk Sau og Geit støtter innsendt representantforslag.

Med hilsen

Norsk Sau og Geit
Pål S. Kjørstad
Nestleder i NSG